

ความสัมพันธ์ของการจัดการระดับหมู่บ้านกับการดำเนินงาน
ของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม*

RELATIONSHIP BETWEEN THE MANAGEMENT LEVEL AND PERFORMANCE
OF KHAM RIANG SUB-DISTRICT KANTHARAWICHAI DISTRICT
MAHA SARAKHAM PROVINCE

ศิริบังอร นนทภา

Siribangon Nonthapha

สิทธิพรร์ สุนทร

Sitthiporn Soonthorn

วัชรินทร์ สุทธิชัย

Watcharin Sutthisai

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand.

E-mail: siriorn2000@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับการจัดการระดับหมู่บ้านของตำบลขามเรียง 2) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการระดับหมู่บ้านกับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง และ 4) เพื่อเสนอแนะการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระดับหมู่บ้านในการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน ในตำบลขามเรียง ประชากร จำนวน 246 คน และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 161 คน โดยคำนวณได้จากสูตรของทายโรยามาเน ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง โดยวิธี Enter ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

* Received: 27 August 2023; Revised: 30 August 2023; Accepted: 30 August 2023

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการจัดการระดับหมู่บ้านของตำบลขามเรียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ของการจัดการระดับหมู่บ้านกับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง โดยภาพรวม พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .924 ($R = .924$) ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้เท่ากับร้อยละ 85.3 มีค่า $R^2 = .853$ และมีค่า $F = 180.152$ ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง 4) ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระดับหมู่บ้านในการดำเนินงานของตำบลขามเรียง คือ ควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายในตำบลภายในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดที่เกิดขึ้น

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์, การจัดการ, หมู่บ้าน, การดำเนินงาน

Abstract

This research article The objectives were 1) to study the level of village management of Kham Rieng sub-district, 2) to study the level of operation of Kham Rieng sub-district, 3) to study the relationship of village level management and Kham Rieng sub-district operations, and 4) To study the suggestions for increasing the efficiency of village management in Kham Rieng sub-district operations. Kantharawichai District Maha Sarakham Province This research is a quantitative research. Village committee in Tambon Kham Rieng, population 246 people and sample group 161 people calculated from the formula of Taro Yamane, a questionnaire was used to collect data. Statistics for analyzing the data were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation. And linear multiple regression analysis by Enter method at statistical significance level .05.

The results of the study were as follows: Overall, it was at a high level. 2) Operational level of Tambon Kham Rieng. 3) The relationship between village management and Kham Rieng sub-district's operations was generally found to have a multiple correlation coefficient of .924 ($R = .924$). All independent variables could explain the variation. Of the dependent variables was 85.3% with $R^2 = .853$ and $F = 180.152$, indicating that the independent variables were related to Kham Rieng sub-district operations. Operations of Kham Rieng sub-districts are that there should be operations

related to solid waste management within the sub-district. Within the village on a regular basis. There should be work on drug suppression that occurs. Operations must be carried out with transparency and accountability.

Keywords: relationship, management, village, operation

บทนำ

การบริหารราชการแผ่นดินเน้นหนักไปในทางรวมอำนาจมากกว่าการกระจายอำนาจ เนื่องจากปัญหาความมั่นคง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นและภูมิภาค ปัญหาด้านโครงสร้างของการปกครอง หลักการสำคัญของการปกครอง คือ การให้คนในท้องถิ่นท้องถิ่นที่ปกครองตนเองตามเจตนาของประชาชน ภูมิภาคและส่วนกลาง แต่ในอดีตได้มีกฎหมายหลายฉบับ กำหนดโครงสร้างการบริหารได้หลากหลายรูปแบบ ทำให้เกิดความแตกแยกสับสน รวมทั้งการที่ผู้บริหาร ผู้นำกรรมการแต่ละระดับ หรือสมาชิกแต่ละส่วนมาจากการเลือกตั้งของประชาชนบ้าง ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จึงถูกมองว่าการบริหารกิจการอาจไม่ตรงตามความต้องการของประชาชน เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ปัญหาด้านอำนาจหน้าที่ การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบ จะกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนในกฎหมายและมืออยู่หลายประการ แต่ในความเป็นจริงแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของตนเองน้อย เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่เข้าซ้อนกับราชการบริหารส่วนภูมิภาค ประกอบกับบทบัญญัติที่ให้อำนาจหน้าที่แก่ท้องถิ่นทั้งหลาย มักจะบัญญัติให้อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอื่น เช่น การให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่บำรุงทางบก ทางน้ำ แต่กรมทางหลวง กรมโยธา หรือ ร.พ.ช. ก็ยังคงทำหน้าที่ดังกล่าว หรือการจัดการศึกษาซึ่งกระทรวงศึกษาธิการก็ยังคงทำหน้าที่หลักอยู่ และยิ่งกว่านั้น การดูแลทางน้ำเป็นหน้าที่ของกรมเจ้าท่า โดยท้องถิ่นไม่มีอำนาจหน้าที่แต่อย่างใด ปัญหาด้านการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาสำคัญในเรื่องนี้ คือ ปัญหาเรื่องรายได้ของท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย มีรายได้จากภาษีที่เหมือนกันจาก 3 ทางใหญ่ คือ ภาษีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ เป็นต้น ภาษีที่เป็นของรัฐบาล รัฐบาลจัดเก็บเพิ่มและจัดสรรให้แก่ท้องถิ่น เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ภาษีที่เป็นของท้องถิ่น รัฐบาลจัดเก็บให้ท้องถิ่น ได้แก่ ภาษีรถยนต์และล้อเลื่อน เป็นต้น

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การจัดการปกครองดินแดนหรือพื้นที่ของรัฐของรัฐบาลกลาง (Territorial Administration by State/Government) ซึ่งมี

ความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการรักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อย (Law and Order) ของประเทศ การจัดการปกครองท้องถิ่นที่มีลักษณะต่างกัน ขึ้นอยู่กับรูปลักษณะของรัฐว่าประเทศนั้นเป็นรัฐเดี่ยว (Unitary State) หรือสหพันธรัฐ (Federal State) และขึ้นกับระดับของการรวมศูนย์อำนาจ (Degree of Centralization) หากประเทศนั้น ๆ มีระดับของการรวมศูนย์อำนาจอย่างยิ่ง (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2546) การปกครองดินแดนหรือพื้นที่ของรัฐนั้นก็ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางทั้งสิ้น หากมีการรวมอำนาจปานกลาง เจ้าหน้าที่นั้น ๆ หมู่บ้าน และตำบลเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นรูปแบบลักษณะการปกครองท้องถิ่น โดยการปกครองท้องถิ่น เป็นการจัดการการปกครองดินแดนหรือพื้นที่ของรัฐบาลกลาง มีบทบาท ความสำคัญตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พุทธศักราช 2457 ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2557 (ราชกิจจานุเบกษา, 2557) ด้วยคอยทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอและเกี่ยวข้องกับอำเภอ เรื่องเหล่านี้ส่งผลต่อการเชื่อมโยงในการปกครองลักษณะท้องถิ่น คือ หมู่บ้านและตำบล รวมถึงลักษณะการปกครองส่วนอื่น คือ อำเภอและจังหวัด จนนำมาสู่ประเด็นปัญหาการประสานงาน การใช้กฎหมายที่แตกต่างกัน การทับซ้อนในพื้นที่การจัดการปัญหาต่าง ๆ นำมาสู่ความขัดแย้งหรืออุปสรรคสำคัญในการทำงานของผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อำเภอ โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่อาจเกิดปัญหาการประสานงานความรับผิดชอบระหว่างท้องถิ่น ท้องที่ และส่วนภูมิภาค เป็นประจำ

ประเด็นที่สำคัญในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากกฎหมายกำหนดให้มีองค์การบริหารงานบุคคลแต่ละรูปแบบแตกต่างกัน ทำให้ไม่เอื้ออำนวยต่อการไหลเวียน และมีความเหลื่อมล้ำกันในความก้าวหน้า ขณะเดียวกันคณะกรรมการแต่ละคณะจะประกอบด้วยข้าราชการส่วนกลางเป็นจำนวนมาก เช่น มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมโยธาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข เป็นกรรมการ เป็นต้น ฉะนั้น จึงถูกมองว่าการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นแต่ละคณะอยู่ภายใต้อำนาจของส่วนกลาง ความสามารถของผู้ใหญ่บ้านจึงมีความสำคัญมาก เพราะจะต้องคอยดูแลประชาชนชาวบ้านในหมู่บ้าน สนับสนุนงานตำบลงานอำเภอ งานจังหวัดทุกรูปแบบ เพราะฉะนั้น ศักยภาพในใช้หลักการจัดการทั้งการวางแผน การจัดการองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงานและการควบคุมงาน จึงมีความสำคัญมาก เช่น กรณีน้ำท่วมปี 2565 มีทั้งความรุนแรงเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ๆ ทั้งปริมาณน้ำ พื้นที่และระยะเวลายาว ทำให้ผู้ใหญ่บ้านจะต้องใช้หลักการจัดการตลอดเวลา เพื่อให้ประชาชนได้รับความปลอดภัยและใช้ชีวิตกับสิ่งที่เกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัย มีความสนใจในประเด็นการจัดการระดับหมู่บ้านที่จะทำให้ตำบลดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง ความจำเป็นเร่งด่วนและการประสานงานระหว่างอำเภอ ตำบล ผู้ใหญ่บ้านมีตลอดเวลาและหลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นหนังสือ

ราชการ ประสานงานตรงทางโทรศัพท์ สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการทำงานสำคัญในการบริหารจัดการซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการในการจัดการระดับหมู่บ้าน อันจะนำมาซึ่งการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเป้าหมาย เป้าประสงค์ของงานต่าง ๆ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะดำเนินการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการจัดการระดับหมู่บ้านกับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้สามารถให้บริการแก่ประชาชน หมู่บ้านให้ดียิ่งขึ้น และรวดเร็วถูกต้อง อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดการระดับหมู่บ้านของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการระดับหมู่บ้านกับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
4. เพื่อเสนอแนะการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระดับหมู่บ้านในการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยในรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ คณะกรรมการหมู่บ้าน ในตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 246 คน (ที่ว่าการอำเภอกันทรวิชัย, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ คณะกรรมการหมู่บ้าน ในตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) เนื่องจากกลุ่มประชากรมีจำนวนไม่มาก ทำให้การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างมีความแม่นยำและน่าเชื่อถือ ซึ่งคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ 152.32 คน เพื่อให้ได้จำนวนเต็มและสัดส่วนการเก็บข้อมูลจากหมู่บ้านละ 6.62 ให้มีขนาดกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 7 คนเท่า ๆ กันจำนวน 23 หมู่บ้าน ผู้วิจัยจึงปิดเศษของกลุ่ม

ตัวอย่างเป็น 161 คน โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง มีวิธีการคัดเลือกหรือสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ เพื่อให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับการจัดการระดับหมู่บ้านของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แบบเลือกตอบโดยใช้แบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับระดับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม แบบเลือกตอบโดยใช้แบบเลือกตอบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale)

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระดับหมู่บ้านในการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย จากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงกำนันตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

3.2 แต่งตั้งผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน ในการช่วยเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง ไม่เกิดความลำเอียงในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามและได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด

4.2 ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

4.3 กำหนดเกณฑ์การวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert

4.4 นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยเกณฑ์การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ (Williams, Walter, 1971)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ระดับการจัดการ/ระดับการดำเนินงาน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.2 สถิติเชิงตีความ (Inference Statistics) จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยจะใช้สถิติหลักเพื่อการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธี Enter ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เนื่องจากเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยประกอบการพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกตัว

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดที่แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระดับหมู่บ้านในการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการจัดการระดับหมู่บ้านกับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ระดับการจัดการระดับหมู่บ้านของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การบังคับบัญชาสั่งการ รองลงมาคือ การจัดการองค์การ การวางแผน การควบคุม และการประสานงาน

2. ระดับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการช่วยเหลือนายอำเภอ และด้านที่เกี่ยวข้องด้วยอาญา

3. ความสัมพันธ์ของการจัดการระดับหมู่บ้านกับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การจัดการระดับหมู่บ้าน ที่มีค่าสหสัมพันธ์กับกับดำเนินงานของตำบลขามเรียง มีความสัมพันธ์กับการประสานงานมากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ

.849 รองลงมาคือ การบังคับบัญชาสั่งการ โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ .838 การควบคุม โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ .835 และด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ .804 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .924 ($R = .924$) ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้เท่ากับร้อยละ 85.3 มีค่า $R^2 = .853$ และมีค่า $F = 180.152$ ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

4. ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระดับหมู่บ้านในการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม คือ ควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายในตำบล ภายในหมู่บ้าน อย่างสม่ำเสมอ ควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการปราบปรามยาเสพติดที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน การดำเนินงานต้องมีการดำเนินงานอย่างมีความโปร่งใส ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อมภายในตำบล ควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือเกษตรกรเกี่ยวกับการจัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ประชาชนได้รับทราบ ควรมีการรณรงค์ให้ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของตำบล ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของตำบล ควรมีการจัดประชุมร่วมกับประชาชนในหมู่บ้านเป็นประจำและต่อเนื่อง เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในหมู่บ้าน และการดำเนินงานของตำบลต้องดำเนินงานให้ทันต่อเหตุการณ์ ต่อสถานการณ์

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการจัดการระดับหมู่บ้านกับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับการจัดการระดับหมู่บ้านของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัดการระดับหมู่บ้านของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะคณะกรรมการหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลขามเรียง ได้ประสบความสำเร็จในการจัดการระดับหมู่บ้านของผู้ใหญ่บ้าน ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการระดับหมู่บ้าน ทั้งในส่วนของ การบังคับบัญชาสั่งการ การจัดองค์การ การวางแผน การควบคุมและการประสานงานในกลุ่มผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดระดับหมู่บ้าน หากพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในการจัดการระดับหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านมีการรับคำสั่งจากนายอำเภอ จากกำนันแล้วมาถ่ายทอดสู่คณะทำงานได้

อย่างชัดเจน มีการกำหนดแนวทาง กำหนดเป้าหมายในการทำงานของหมู่บ้านในแต่ละปีไว้อย่างชัดเจน หรือตลอดอายุการดำรงตำแหน่ง ด้วยการจัดโครงสร้างในการทำงานเสมอ มีการประสานงานกับ คณะกรรมการหมู่บ้าน กำนันและนายอำเภอ จนก่อให้เกิดประสิทธิภาพความสำเร็จตามเป้าหมายในจัด ระดับหมู่บ้านในตำบลขามเรียง ตามมาตรฐานการทำงาน ตามกฎ ระเบียบข้อบังคับในการทำงานของ หมู่บ้าน ถือได้ว่าเป็นการจัดการองค์การที่ดี เป็นไปตามหน้าที่ทางการจัดการ ตามทัศนะของ Fayol ที่ได้กล่าวถึงหน้าที่ทางการจัดการ 5 ประการคือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การ ประสานงาน และการควบคุม (Fayol, Henri, 1949) สอดคล้องกับ Dalr ที่ได้กล่าวถึงกิจกรรมหลัก ทางการจัดการว่าแบ่งออกเป็นกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การชี้นำ และการควบคุมองค์การ (Dalr, R, 2006) สอดคล้องกับเทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ เห็นว่า การจัดการเป็นการดำเนินการภารกิจขององค์การให้สำเร็จเพื่อประสิทธิผลประสิทธิภาพ ช่วยลด ต้นทุนค่าใช้จ่ายให้ต่ำสุดและเพิ่มผลตอบแทนออกมาสูงสุด ช่วยขัดเกลาสังคมได้ (เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ , 2554) สอดคล้องกับวิชัย ชัยนาคสิงห์ กล่าวว่า การจัดการมีผลต่อความสำเร็จขององค์กร แม้จะเป็นสิ่ง ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ แต่สามารถวัดและประเมินผลได้ การจัดการทำให้การใช้ทรัพยากรมีความคุ้มค่า และเกิดประสิทธิผลในการผลิต นอกจากนี้ ยังช่วยให้คุณภาพชีวิตของพนักงานดีขึ้น และยังเป็นการ แสวงหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุด และความสำคัญประการสุดท้าย คือ การจัดการช่วยทำให้เกิดการจ้างงาน ทำให้ประชาชนมีรายได้ (วิชัย ชัยนาคสิงห์, 2565) Dalr กล่าวถึงกิจกรรมหลักทางการจัดการแบ่ง ออกเป็นกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การชี้นำ (Leading) และการควบคุมองค์การ (Controlling) โดยผู้ใหญ่วัยบ้านต้องจัดกระบวนการจัดการ” (management process) มี “กระบวนการบริหาร” (administrative) หรือ “หน้าที่ของฝ่ายจัดการ” (managerial function) กระบวนการจัดการ มีความหมาย คือ ประการแรก หมายถึง ขั้นตอนของการ จัดการ จะเริ่มที่การวางแผน (planning) การจัดองค์การ (organization) การเป็นผู้นำหรือการบริหาร คน (leading) และการประเมินผล (evaluating) ประการที่สอง หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้จัดการหรือนักบริหาร มีหน้าที่ คือ การวางแผนการจัดองค์การ การบริหารคน และการประเมินผล จึงเป็นเหตุให้ การจัดการระดับหมู่บ้านของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับ มาก โดยรวมอยู่ในระดับมาก (Dalr, R, 2006)

2. การศึกษาระดับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการช่วยเหลือนายอำเภอ คณะกรรมการหมู่บ้าน ได้ร่วม ทำงานกับผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ในส่วนที่เป็นการดำเนินงานด้านการช่วยเหลือนายอำเภอ การอำนวยความสะดวก

เป็นธรรมและดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน การสร้าง ความสมานฉันท์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องที่ การ ประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การรับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความ ต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ การให้การสนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวก ในการปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น การควบคุมดูแลราษฎรในหมู่บ้านให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของ ทางราชการ โดยกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎรตามที่ทางราชการแนะนำ การอบรมหรือชี้แจงให้ ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในข้อราชการ กฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการ ในการนี้ สามารถเรียกราษฎรมาประชุมได้ตามสมควร การแจ้งราษฎรให้ความช่วยเหลือในกิจการ สาธารณประโยชน์เพื่อบำบัดปกป้องภัยอันตรายสาธารณะอันมีมาโดยฉุกเฉิน รวมตลอดทั้งการช่วยเหลือ บรรเทาทุกข์แก่ผู้ประสบภัย การจัดการให้มีการประชุมราษฎรและคณะกรรมการประจำหมู่บ้านเป็น ประจำ อย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง การปฏิบัติตามคำสั่งของกำนันหรือทางราชการและรายงาน เหตุการณ์ที่ไม่ปกติซึ่งเกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กำนันทราบ พร้อมทั้งรายงานต่อนายอำเภอด้วย และการ ปฏิบัติภารกิจหรืองานอื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือตามที่กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอื่นของรัฐ ผู้ว่าราชการหรือนายอำเภอมอบหมาย เมื่อพิจารณาด้ำนเกี่ยวข้องกับอาญา ทำ ได้ดีมาก เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำความผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัยว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านของตน ต้องแจ้งความต่อกำนันนายตำบลให้ทราบ เมื่อทราบข่าวว่ามีการกระทำความผิดกฎหมายเกิดขึ้น หรือสงสัย ว่าได้เกิดขึ้นในหมู่บ้านใกล้เคียง ต้องแจ้งความต่อผู้ใหญ่บ้านนั้นทราบ เมื่อตรวจพบของกลางที่ผู้ที่กระทำ ผิดกฎหมายมีอยู่ก็ดี หรือสิ่งของที่สงสัยว่าได้มาโดยกระทำความผิดกฎหมาย หรือเป็นสิ่งของสำหรับในการ กระทำความผิดกฎหมายก็ดี ให้จับสิ่งของนั้นไว้และรับนำส่งต่อกำนันนายตำบล เมื่อปรากฏว่าผู้ใดกำลัง กระทำความผิดกฎหมายก็ดี หรือมีเหตุควรสงสัยว่าเป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดกฎหมายก็ดี ให้จับตัวผู้นั้นไว้และ รับนำส่งต่อกำนันนายตำบล ถ้ามีหมายหรือคำสั่งตามหน้าที่ราชการให้จับผู้ใดในหมู่บ้านนั้น เป็นหน้าที่ ของผู้ใหญ่บ้านที่จะจับผู้นั้นและรับส่งต่อกำนันหรือกรมการอำเภอตามสมควร เมื่อเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ ออกหมายสั่งให้ค้นหรือให้ยึด ผู้ใหญ่บ้านต้องจัดการให้เป็นไปตามหมาย อยู่ในระดับมากทุกข้อ จึงทำ ให้ผลการดำเนินงานออกมาอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยที่พบ สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิชาติ เทพชมพู ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจันทาร จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า การ

ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วยด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับความอาญา ด่วนอำนาจหน้าที่อื่น ๆ การปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก (อภิชาติ เทพชมพู, 2553) แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณ มาลี ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (สุวรรณ มาลี, 2552)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการระดับหมู่บ้านกับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า การจัดการระดับหมู่บ้าน ที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง มีความสัมพันธ์กับการประสานงานมากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ .849 รองลงมาคือ การบังคับบัญชาสั่งการ โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ .838 การควบคุม โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ .835 และด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ .804 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .924 ($R = .924$) ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้เท่ากับร้อยละ 85.3 มีค่า $R^2 = .853$ และมีค่า $F = 180.152$ ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินงานในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการระดับหมู่บ้าน ที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง มีความสัมพันธ์กับการประสานงานมากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ .849 และระดับหมู่บ้านในการดำเนินงาน สอดคล้องกับชัยอนันต์ สมุทรวณิช ได้กล่าวไว้ว่า การปกครอง หมายถึง การใช้อำนาจอธิปไตยตามกฎหมายในการบริหารและจัดการประเทศ การปกครองมีหลายรูปแบบ เช่น การปกครองแบบประชาธิปไตย และการปกครองแบบเผด็จการ นอกจากนี้ การปกครองยังมีได้หลายระดับ เช่น การปกครองส่วนกลาง การปกครองส่วนภูมิภาค และการปกครองส่วนท้องถิ่น คำจำกัดความของการเมืองที่ชัดเจนและรัดกุมมากที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวกับรูปของรัฐและการจัดระเบียบความสัมพันธ์ภายในรัฐระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง (ชัยอนันต์ สมุทรวณิช, 2554) ธรรมนูญ จีรธรรมระดับ การปกครองท้องที่ เป็นการจัดการดินแดนหรือพื้นที่ของรัฐ หรือของรัฐบาลกลาง (Territorial Administration by state/Government) ซึ่งมีความสำคัญและความจำเป็นต่อการรักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อย (ธรรมนูญ จีรธรรมระดับ, 2544) และสมคิด บางโม กล่าวว่า การจัดการ คือ ศิลปะในการใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ขององค์การและนอกองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ (สมคิด บางโม, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ของการจัดการระดับหมู่บ้านกับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับการจัดการระดับหมู่บ้านของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ระดับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ของการจัดการระดับหมู่บ้านกับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การจัดการระดับหมู่บ้าน ที่มีค่าสหสัมพันธ์กับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง มีความสัมพันธ์กับการประสานงานมากที่สุด โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ .849 รองลงมาคือ การบังคับบัญชาสั่งการ โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ .838 การควบคุม โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ .835 และด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เท่ากับ .804 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .924 ($R = .924$) ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้เท่ากับร้อยละ 85.3 มีค่า $R^2 = .853$ และมีค่า $F = 180.152$ ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากงานวิจัยในครั้งนี้พบว่า ข้อเสนอแนะต่อความสัมพันธ์ของการจัดการระดับหมู่บ้านกับการดำเนินงานของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1.1 ควรมีการกำหนดคน ตำแหน่งงานที่จะใช้ จัดโครงสร้าง กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการทำงานในอนาคตของแต่ละงานให้มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการปฏิบัติ

1.2 ควรส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์และความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่บ้าน รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีในท้องถิ่น การประสานหรืออำนวยความสะดวกแก่ราษฎรในหมู่บ้านในการติดต่อหรือรับบริการกับส่วนราชการ หน่วยงานรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 ควรเพิ่มช่องทางในการรับฟังปัญหาและนำความเดือดร้อน ทุกข์สุขและความต้องการที่จำเป็นของราษฎรในหมู่บ้านแจ้งต่อส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การแก้ไขหรือช่วยเหลือ

1.4 ควรส่งเสริมสนับสนุนความรู้ความเข้าใจและต่อเนื่องเกี่ยวกับเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ออกหมายสั่งให้ยึด ผู้ใหญ่บ้านต้องจัดการให้เป็นไปตามหมาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

1.5 ควรมีการพัฒนาประสิทธิภาพความสำเร็จตามเป้าหมายในการประสานงานร่วมกับกลุ่มอาชีพหรือผู้นำต่าง ๆ ในหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการสร้างระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารและการดำเนินการเชิงลึกในการทำงานระดับประชาชนและระดับพื้นที่ ของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรศึกษาปัญหาและการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านของประชาชนในพื้นที่ของตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2554). *รัฐไทยในทศวรรษหน้า*. กรุงเทพมหานคร : ทีพีเอ็น เพรส.

ที่ว่าการอำเภอกันทรวิชัย. (2565). *ทะเบียนคณะกรรมการหมู่บ้าน ตำบลขามเรียง*. มหาสารคาม : ที่ว่าการอำเภอกันทรวิชัย.

เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์. (2554). แนวคิดเกี่ยวกับองค์การ การจัดการ และการจัดการทรัพยากรมนุษย์.

ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาของค์การและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ*.

นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธรรมภณ จิรธรรมประดับ. (2544). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับฐานะกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและการออกจากตำแหน่ง. ใน *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2546). บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และการปกครองท้องถิ่น. ใน *รายงานวิจัย, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา*.

พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พุทธศักราช 2457 ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2557. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 131 ตอนพิเศษ 143 ง. หน้า 1-38 (30 กรกฎาคม 2557)..

วิชัย ชัย นาคสิงห์. (2565). *หลักการจัดการ*. เรียกใช้เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/345600>.

สมคิด บางโม. (2562). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

- สุวรรณ มาลี. (2552). การปฏิบัติงานของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามบทบาทหน้าที่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม. ใน *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- อภิชาติ เทพชมพู. (2553). การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน *วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Dalf, R. (2006). *The New Era of Management: International Edition*. Ohio : Thompson.
- Fayol, Henri. (1949). *General and Industrial Management*. London : Sir Isacc Pitman & Sons.
- Taro Yamane. (1973). *Statistic : An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York : Harper and Row Publications.
- Williams, Walter. (1971). *Social Policy Research and Analysis : The Experience in the Federal Social Agencies*. New York : American Elsevier Publishing Co.